

Bc. Marie Nosková: Zkušenosti učitelů se sexuální výchovou

Posudek oponenta

Autorka se v diplomové práci věnovala vyučujícím v Středočeském kraji a jejich zkušenostem se sexuální výchovou. Sexuální výchova je v posledních letech velmi diskutovaným tématem, a je dle mého pohledu vysoce žádoucí ji v českém prostředí zkoumat.

Teoretická část představila definici sexuální výchovy, principy efektivní prevence a sexuální výchovy, nastínila zahraniční praxi a uvedla příklady některých organizací a materiálů dostupných v Česku. Teoretická část je dobře strukturovaná a obsahově provázaná s praktickou částí práce. V teoretické práci oceňuji identifikaci důležitých dokumentů v oblasti sexuální výchovy, jak na úrovni České republiky jako je Doporučení MŠMT, tak materiál Standardů WHO, který je nadnárodním dokumentem. Vzhledem k již dlouho probíhajícím přípravám změn Rámcových vzdělávacích programů však cítím absenci zmínky těchto plánovaných změn a jejich možného dopadu na sexuální výchovu. Autorka vhodně pracuje se zdroji, které adekvátně cituje. V práci kvitují taktéž zahrnutí práce Louisy Allen, jež je významnou postavou kritiky genderově stereotypního a heteronormativního zaměření sexuální výchovy. V celkovém objemu práce by množství citovaných zdrojů dle mého pohledu mohlo být větší, zejména stran zahraničních publikací.

V praktické části práce autorka zvolila kvalitativní přístup, pro který definovala 3 výzkumné otázky. Sběr dat proběhl formou polo-strukturovaných rozhovorů, pro analýzu dat byla zvolena tematická analýza, kdy autorka zejména analyzovala sémantickou rovinu, občasně i rovinu latentní. Respondující výzkumu byly vyučující, kteří zároveň působí jako metodici prevence, což považuji vzhledem k postavení metodiků prevence na českých školách za strategicky vhodnou volbu. Mezi respondujícími byly jak vyučující 1., tak 2.stupně.

Autorka transparentně popisuje využití kontaktů skrze své zaměstnání a hodnotí svou osobní pozici ve výzkumu, která je skrze předchozí pracovní kontakt komplikovaná a reflektuje dilemata, která tato situace přináší. Metodologie výzkumu je dostatečně popsána včetně tabulky kódů, výsledky jsou popsány dle identifikovaných témat s bohatým využitím citací. Představení výsledků analýzy odhaluje oblasti výuky sexuální výchovy, které mohou být pro vyučující obtížné - například práce se smíchem žactva, či které pojmají více stereotypně – například větší zaměření na rizika oproti pozitivním aspektům sexuality.

Práce mapuje téma sexuální výchovy s mnoha kvalitami, a kriticky hodnotí dosavadní praxi, která neodpovídá potřebám mladých lidí a aktuálnímu společenskému vývoji. Přesto vnímám jako slabinu šíři, v které se snaží téma uchopit, jež obsahuje obrovskou řadu podtémat, které je obtížné v rámci diplomové práce pokrýt. Autorka sama reflektuje například chybějící se zaměření na postoje, které by mohlo pomoci zvýšit kvalitu sběru dat v této oblasti.

Diplomovou práci doporučuji k obhajobě.

Otázky:

- Co vás v odpovědích vyučujících nejvíce překvapilo a proč?

- Ví vyučující o existujících materiálech v oblasti sexuální výchovy (např. metodiky Konsentu, série Na Záchodcích, atd.)?
- Kde vidíte největší prostor pro zlepšení sexuální výchovy na českých školách?
- Z jakého důvodu jste zvolila respondující z 1. i z 2.stupně?

V Praze dne 13.5. 2024

Mgr. Marcela Macháčková

